

28 Nisan
2023

HAFTALIK GÜNDEM

SEÇİM BAŞLIYOR

27 Nisan 2023 tarihi itibarıyla seçim dönemi resmen başlamış oldu. Yurt dışında yaşayan yaklaşık 3 buçuk milyon kişi ile seçim tarihinde yurt dışında olacak olan vatandaşlar havalanlarında ve konsolosluklarda kurulacak sandıklarda oy kullanabilecek. Bu süreçte anket sonuçları yayınlanmaya devam edilebilecek.

ERDOĞAN HASTALANDI

Erdoğan, 25 Nisan tarihindeki Ülke TV ve Kanal 7 ortak canlı yayını sırasında hastalandı. Daha ilk soruda yayını kesmek zorunda kaldılar. Sonrasında yayına dönüp "Seçim çalışmaları sırasında midemi üşütmüşüm. Seyircilerimizden ve sizlerden helallik istiyorum" dedi. Yayını kısa kestiler. Erdoğan 26 Nisandaki seçim programlarına da katılmadı. 28 Nisan tarihindeki Akkuyu Nükleer Santraline yakıt yüklenmesi törenine ise video bağlantısı ile katıldı.

AKP ANKETLERDE KÖTÜ GİDİYOR

Anketlerde ve seçim çalışmalarında kötü gittiğini düşünen AKP, esas olarak Kılıçdaroğlu'nu ve Millet İttifakını taklit ettiği vaatlerde kesenin ağzını giderek daha da açmaya başlıyor. Esnafa taksi, kamyon, minibüs, otobüs ve çekici yenilemede ÖTV olmayacak. Bu Kılıçdaroğlu'nun daha önce söylediği vaadin hafif dönüştürülmüş hâli. Gezici perakende satış yapan esnaf için basit vergiye geçme olanağı tanınacak, internet üzerinden satış yapanların vergi muafiyet sınırı köklü biçimde artırılacak dediler.

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ "Tasarıyı hazırlıyoruz, kira artışının yüzde 25 ile sınırlanması uzayacak. Uymayan mal sahiplerine hapis cezası ya da ağır yaptırımlar getirilecek" dedi.

Bunlarla birlikte "Kentsel dönüşümde yarısı bizden" kampanyası başlattılar. Buna göre kentsel dönüşüm kapsamında yapılan masrafların yarısını devlet verecek. Kalan yarısını vatandaş üstlenecek. Bu kapsamda yapılan kira destekleri de artırılıyor. 29 Mayıs'a kadar başvurular devam edecek.

3 bin 500 engelli öğretmen ataması yapıldı. 8 Mayıs'ta 45 bin öğretmen ataması da yapılacak. Bu öğretmenler de mülakattan geçirilecek.

Tarımsal sulamada 2023 için yüzde 50 indirim getirildi. Daha önce yüzde 80 artırılmıştı. Şimdi bu fiyat üzerinden indirim yapıyorlar. Bu da daha önce Kılıçdaroğlu tarafından vadedilmişti.

Karadeniz doğalgazı bağlanma töreni yapıldı. Mayıs ayında hiç kimseden doğalgaz ücreti alınmayacağını ilan ettiler. Sonrasında da bir yıl boyunca her ay 25 metreküp doğalgaz bedava olacak. 25 metreküp bugünkü fiyatlarla yaklaşık 120 liraya denk geliyor.

Enerji alanında başka bir propaganda 27 Nisan'da Akkuyu Nükleer Yakıt Yükleme Töreni üzerinden yapıldı. "Nükleer güç oluyoruz. Dünya

çapında öne geçiyoruz" teması işleniyor. Dünyada az sayıda ülkenin nükleer enerjiye sahip olduğu gerçeğini kullanarak geliyoruz, büyütürüz algısını yerleştirmeye çalışıyorlar.

Erdoğan'a yakın yazarlarda "Mutlaka ücretlere zam yapılması lazım. Ara zam kaçınılmaz. Akademisyenlere mutlaka zam yapılmalı" gibi çağrılar yükseliyor.

MİLLET İTTİFAKI KAMPANYASI

Kılıçdaroğlu ardı ardına mitingler yapmaya başladı. Uşak mitinginin çok başarılı geçtiği söyleniyor. Afyon mitingi de başarılı görünüyor.

Kılıçdaroğlu'nun yayınladığı Alevi videosu çok başarılı oldu. Kılıçdaroğlu için açıktan olmasa da özellikle tarikatların yürüttüğü kampanyalarda yaygın olarak "Onların dini şia dini. İran dini. Onlar bizden farklılar, oruç tutmazlar, namaz kılmazlar" gibi bir propaganda yürütülüyordu. Klasik Alevi düşmanı söylemlerle "Aleviden olmaz, Aleviye oy verilmez" gibi çalışmalar başlatılmıştı. Üstü örtülü olarak "Alevi kimliğini açıklamaktan çekiniyor" görüntüsü de yaratılmaya çalışılıyordu.

Bütün bu kampanyanın ortasında Kılıçdaroğlu'nun "Ben Aleviyim. Hak Muhammed Ali inancı ile yetişmiş samimi bir müslümanım. Kimliklerimiz bizi biz yapan varlığımızdır. Ve elbette onurla sahip çıkmamız gerekir. Onları seçemeyiz. Onlarla doğarız, büyürüz ve yaşarız. Ancak hayatta seçebileceğimiz çok önemli şeyler var. İyi bir insan olmayı, dürüst olmayı, ahlaklı olmayı, vicdanlı olmayı, erdemli olmayı ve adil olmayı seçebiliriz" dediği video mezhepçi bölücü propagandayı büyük oranda etkisiz hâle getirdi. Kimliğini açıkça söyleyip savunması Alevileri, samimi bir müslümanım demesi de Sünnileri kazanacak bir yön oldu. "Mezhep

bölünmesine son vereceğiz" diyerek laikliğin önemini vurguladı. Davutoğlu'nun, aralarında anlaşmalı yapıldığı belli olan, "Ben Sünniyim" diyerek Kılıçdaroğlu'na destek olan videosu da kampanyayı tamamladı.

Erdoğan ve Bahçeli, "Biz senin mezhebine bir şey demiyoruz ki" diyerek karşı açıklamalar yaptılar. Ama Kılıçdaroğlu büyük oranda mezhep üzerinden yapılan saldırıyı püskürtmüş oldu. Cumhur İttifakı kurmaylarının çok sinirlendikleri her hâllerinden görülüyor.

Burada Erdoğan'ın retorik ustalığına dikkat çekmek gerekir. Bu videoya cevap verdiği bir konuşmada Erdoğan "Ben zaten zamanında Tahran'a giderken söylemiştim. Bizim Sünnilik diye bir dinimiz yok. Şiilik diye bir dinimiz yok. Alevilik diye bir dinimiz yok. Bizim dinimiz tek-tir. Müslümanlıktır" dedi. Ama sonra cevabı tersine çevirerek "Kılıçdaroğlu Aleviyim diyor. Sen Alevi olabilirsin. Ama Alevilik diye bir dinimiz yok bizim. Bizim dinimiz Müslümanlıktır" dedi. Mezhepçiliği reddediyormuş gibi giriş yaptığı aynı konuşmanın sonunu "Alevilik Müslümanlık değildir" diye mezhep saldırısına çevirdi.

Mezhep üzerinden yapılan propagandanın bu aşamada büyük oranda geri teptiğini söyleyebiliriz. Ama gelişmeleri takip etmek gerekir.

ERKAN BAŞ KİME HİZMET EDİYOR?

TİP milletvekillerinin mecliste Finlandiya'nın NATO'ya katılmasına "hayır" dememesi çok tartışılmıştı. Şimdi de TİP Genel Başkanı Erkan Baş'tan bu tutumlarını tamamlayan bir açıklama geldi. Katıldığı bir programda "Putin için ne düşünüyorsunuz? Siz Rusya yanlısı mısınız?" diye sorulmuş. Cevabı takdire şayan! "Benim Putin'e öfkem ortalama bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına göre çok çok fazladır. Çünkü dünyadaki sosyalist bir ülkeyi yıkıp kapitalist bir ülke yarattılar. Dolayısıyla benim Rusçu olmam söz konusu değil."

Bir kere sosyalizmi yıkan Putin değil, Yeltsin'di. Gorbaçov da bu yolu açan kişiydi. Putin o dönemde Almanya'da istihbaratçı olarak çalışan orta düzey bir memurdu. Rusya, Yeltsin döneminde kapitalizme teslim oldu. Putin'in ayırt edici yönü ise Yeltsin döneminde yaşananları belli oranda tersine döndürmesiydi. Belli başlı sanayi kollarında, petrol ve doğalgazda kamulaştırmalar yaptı. Rusya'yı sömürge olmaktan bağımsız bir ülke olmaya yöneltti. İkinci olarak Rusya ile dostluk ilişkilerini savunmak Rusya yanlısı olmak, Rusçu olmak değil. Bizler komşularla karşılıklı yarar üzerine kurulmuş dengeli ilişkileri savunuruz. Rusya'nın ABD/NATO saldırılarına karşı mücadele ettiği bir dönemde böyle, en iyi olasılıkla, dünyadan habersiz bir açıklama kime hizmet eder diye sormaya gerek yok.

Erkan Baş'ın açıklamaları ile ilgili Rusya konusunda saygın bir uzman olarak bilinen Hazal Yalın kısa ve özlü bir tanımlama yaptı. "Tarihsel olarak yanlıs, siyasi olarak çok da tehlikeli."

HDP VE TİP

HDP Eşbaşkanı Mithat Sancar açık açık "Bizim girdiğimiz herhangi bir yerde TİP'e oy vermeyin. Çünkü oylar bölünür ve biz milletvekili çıkaramayız" dedi. HDP her yerde seçime giriyor. Dolayısıyla bu çağrı açık açık "TİP'e oy vermeyin" demek. Daha önce başka HDP yöneticileri de bu yönde açıklamalar yapmıştı. Gerginliğin artması üzerine Erkan Baş cezaevinde Selahattin Demirtaş'ı ziyaret etti. Demirtaş da ortamı yumuşatacak açıklamalar yaptı. Ama zaten bu tam da gerilimin ne kadar yükseldiğini gözler önüne seriyor. Gelişmelerin nasıl sonuçlanacağı merak konusu.

MOSKOVA BULUŞMASI

Türkiye, Suriye, Rusya ve İran savunma bakanlarıyla istihbarat başkanları 25 Nisan 2023'te Moskova'da dörtlü zirvede bir araya geldi. Daha önce 28 Aralık 2022'de Suriye, Türkiye ve Rusya savunma bakanlarının katıldığı benzer bir toplantı yapılmıştı. Bu defa İran da katıldı. Toplantı Rusya Savunma Bakanı Şoygu'nun başkanlığında toplandı. Mayıs ayının ilk haftasında Dışişleri Bakanları toplantısının yapılması bekleniyor.

Hulusi Akar "Toplantı olumlu bir havada geçti. Tutumumuzu söyledik. Bizim, dostlarımız olan Suriyelileri yarı yolda bırakmak gibi bir şeyimiz yoktur. Barışı sağlamayı istiyoruz" dedi. MSB "Toplantı olumlu bir havada geçti. Biz Suriye'nin toprak bütünlüğü temelinde terörle mücadele ve mültecilerin geri dönüşü meselelerini konuştuk" açıklaması yaptı. Suriye resmî haber ajansı SANA "Toplantıda Türk askerinin Suriye topraklarından çekilmesi ve M4 karayolu için zamanında yapılmış anlaşmanın uygulanması görüşüldü" diye haber yaptı. Tutumlar farklı, iki ülke de kendi fikirlerini söylemiş oldu. Erdoğan yönetimi mülteciler konusunda en azından bir şeyler yapıyor görüntüsü vermek için uğraşiyor. Diyalogların ilerletici etkisi olur.

Rusya da, İran da toplantının çok olumlu geçtiğini açıkladılar.

Erdoğan, seçimlerden önce muhalefetin elindeki kozu almak üzere; mülteciler ile ilgili adım atıyor gibi görünebilmek için "Biz Suriye yönetimi ile de anlaşıyoruz" havasını vermeye çalışıyor.

İSRAİL

İsrail'de Netanyahu'nun yargıyı hükûmetin denetimine vermek isteyen yasa önerisine karşı gösteriler devam ediyor. Bu hafta sonu 18. geniş kitlesel katılımlı yürüyüşler yapıldı. Halk, Netanyahu'ya "Tasarıyı geri çekmen yetmez, tamamen iptal et" diyor.

SUDAN

Resmî ordu ile Hızlı Mücadele Gücü (Halk milisleri) arasındaki kanlı çatışmalar sürüyor. Amerika'nın girişimiyle ilan edilen 72 saatlik ateşkese uyulmadı. DSÖ, taraflardan birinin Sudan'ın ulusal laboratuvarını ele geçirdiğini, laboratuvarda bir sürü mikrop olduğunu, bir kaza ile bütün ülkeye yayılması tehlikesi olduğunu duyurdu.

Ordu birçok stratejik ve teknik üstünlüğü olmasına rağmen milis kuvvetleri ezemedi. Sudan Ordusu ateşkes bozulduğunda hava bombardımanları da yapıyor. Geçen hafta milis kuvvetlerin komutanının aynı zamanda Sudan Devlet Başkanı yardımcısı olduğunu, Orduya komuta eden devlet başkanına göre Rusya ve Çin ile yakın ilişkiler kurulmasına daha yatkın olduğunu söylemiştik. Bunlara ek olarak bu bölünmenin aynı zamanda aşiretlere dayalı bir bölünmeye dönmüş olduğunu da belirtmek gerekir. Devlet içindeki güçler arasında aşiret temelli bir bölünmenin olması derin ve kalıcı bir iç savaş tehlikesini daha da arttırıyor.

BİDEN RESMEN VARIM DEDİ

Biden 2024 seçimlerinde yeniden aday olacağını resmen açıkladı. Trump "Bu inanılmaz bir şey. Akla havsalaya sığmayacak bir olay. Akli melekeleri yerinde değil. Bu kadar kısa sürede bu kadar kötülük yapmışken nasıl hâlâ aday olabileceğim diyor" diye açıklama yaptı. Demokrat Partililerin çoğunluğu da "Biden tekrar aday olmasın" diyor. Cumhuriyetçi partilerin ezici çoğunluğunun ise Trump'ın yeniden adaylığını desteklediği gözleniyor. Fakat Amerikan halkının çoğunluğunun iki liderin yarışından usandığı yönünde kamuoyu incelemeleri de var. ABD'de egemenler arası iç bölünme sürüyor.

SİLAHLANMA BÜTÇELERİ

Silahlanma konusunda uzman İsveç Barış Enstitüsü SİPRİ, 2022 yılı silahlanma bütçelerini açıkladı. Belli değişiklikler ve ilginç noktalar var. Amerika 877 milyar dolar harcamış silahlanma konusunda. Dünyada silahlanmaya ayrılan toplam harcamanın yüzde 39'una karşılık geliyor. İkinci sıradaki Çin 292 milyar dolar harcamış. Birinci ile ikincinin arasındaki farka dikkat ediniz. İkinci sıradaki ülke birincinin yaklaşık üçte biri kadar harcama yapabiliyor.

Burada üçüncü sırada olan Rusya'nın durumu dikkate değer. 2022 yılında Ukrayna savaşı da olmasına rağmen Rusya'nın askerî bütçesi ancak 86,4 milyar dolar. ABD'nin savaş bütçesinin yüzde 9,85'i. Yani kabaca Amerika'nın savaş bütçesinin yüzde 10'u. Bu iki yönden ilginç. Birincisi Amerika'nın yaptığı savaş harcamasının yüzde 10'unu yaparak Amerika'ya direnebiliyor ve kendini savunuyor. Bir de ters yönden bakalım. Yani Rusya bütün başarısına rağmen Amerika'nın bu alanda harcadığı paranın ancak yüzde 10'unu harcayabiliyor. Bu da Rusya için riskli tarafı oluşturuyor. Bir de yıllardır süren bu farkın birikimli olarak yarattığı etkiyi de düşünmek gerekir. Aynı olguya iki yönden de bakılabilir. Bir yandan büyük bir başarı, bir yandan da ne kadar zor koşullarda bir direniş yürütüldüğü de görülüyor. Rusya, Sovyetler Birliği döneminde yine savaş bütçesi bakımından Amerika'nın gerisindeydi ama yakın bir dengeyi kurabilmişti.

Savaş bütçesi bakımından dördüncü sıraya Hindistan yükselmiş. 81,4 milyar dolar. Beşinci sırada Suudi Arabistan var. 75 milyar dolar. Altıncı sırada ABD'nin en yakın müttefiki İngiltere 68,5 milyar dolar. Yedinci sırada Almanya var. 55,8 milyar dolar. Sekizinci sıradaki Fransa 53,6 milyar dolar. Dokuzuncu sırada Güney Kore 46,4

milyar dolar. Onuncu sırada Japonya var. 46 milyar dolar. Ukrayna ise 11. sırada geliyor. 44 milyar dolar. Tabii bu kendi harcadığı para. Oluk oluk gelen yardımlar bu hesaba dahil değil. 12. İtalya 33,5 milyar dolar; 13. Avustralya 32,3 milyar dolar; 14. Kanada 26,9 milyar dolar; 15. İsrail 23,4 milyar dolar. Burada da esasen küçük bir ülke olan İsrail'in boyutlarına göre nasıl büyük bir harcama yaptığı da dikkate değer.

Ekonomik kriz ile bağlantılı olarak son üç yılda askerî harcamalarını sürekli düşüren Türkiye ise 23. sırada 10,6 milyar dolar harcamış. Genel olarak Türkiye ekonomik büyüklük olarak 19-20. sıralarda yer alırken askerî harcama sıralaması daha geride.

Rusya'nın durumu haricinde, Güney Kore'nin Japonya'dan bile fazla bir askerî bütçeye sahip olması da dikkat çekici. ABD'nin Çin'i çevreleme politikaları ve Kuzey Kore'yi boğma stratejisi uğruna Güney Kore halkının cebinden ne kadar büyük bir dilimin savaş bütçesine ayrıldığı görülüyor.

Yıllarca Kuzey Kore dahil birçok ülkeyi savaş çığırkanlığı ile suçlayan ABD, savaş bütçeleri bakımından kendisinden sonra gelen 11 ülkenin toplam savaş bütçesine denk bir bütçeyi tek başına harcıyor. Ki bu 11 ülkenin içinde Rusya ve Çin hariç, Amerika ile daha dengeli bir ilişkiye sahip olan Hindistan ve son zamanlarda ABD'den ayrı baş çekme eğilimi gösterse de geleneksel Amerikan müttefiki Suudi Arabistan bir tarafa ayrılırsa geriye kalan 7 ülke de ABD ile sıkı müttefik.

Takdire şayan Batı demokrasisi, hümanizmi ve medeniyetini takdimimizdir!